

Wymagania edukacyjne z chemii w I klasie gimnazjum na poszczególne oceny

Podręcznik: Świat chemii 1

przybory/pomoce	wycieczki przedmiotowe
ołówki, gumka, linijka, kredki zeszyt ćwiczeń, podręcznik, platformy edukacyjne.	Oczyszczalnia ścieków w Hajdowie
Formy sprawdzania wiadomości	Inne źródła oceny pracy ucznia waga 1
Sprawdziany - waga 3 Kartkówki – waga 2 Odpowiedzi ustne – waga 2 Ćwiczenia/prace praktyczne – waga 1 Prace domowe i prace dodatkowe – waga 1-2 (w zależności od rodzaju pracy) Osiągnięcia w konkursach – waga 1-3 (w zależności od rangi konkursu)	przygotowanie do lekcji praca na lekcji terminowość oddawania prac udział w zajęciach dydaktyczno-wyrównawczych udział w realizacji projektów edukacyjnych doświadczenia uczniowskie

Poniżej zestawiono czasowniki operacyjne opisujące zamierzone osiągnięcia ucznia po realizacji poszczególnych działów programowych. w spisie tym uwzględniono wszystkie wymagania szczegółowe zawarte w podstawie programowej oraz założenia sposobu ich realizacji wynikające z celów ogólnych oraz komentarzy do podstawy programowej. Podział osiągnięć na podstawowe i ponadpodstawowe jest względny. Ten zaproponowany został oparty na kategoriach Blooma i Niemierki. Zaproponowane osiągnięcia podstawowe pochodzą z kategorii Blooma: wiadomości, rozumienie i zastosowanie, oraz kategorii A i B Niemierki, zaś ponadpodstawowe z kategorii Blooma: analiza, synteza i ocena, oraz kategorii C i D Niemierki. Na podstawie tak zestawionych wymagań nauczyciel jest zobowiązany do przygotowania swojego własnego spisu osiągnięć i dostosowania go do możliwości uczniów, zasobów szkoły oraz obowiązującego regulaminu oceniania zatwierdzonego przez Radę Pedagogiczną.

Kategorie celów nauczania i procesy poznawcze uczniów według Blooma ¹		Taksonomia ABC według B. Niemierki ²	
Kategoria	Proces poznawczy ucznia	Poziom	Kategorie
Wiadomości	Uczeń potrafi: przypomnieć, nazwać, zdefiniować, wymienić, wyliczyć, rozpoznać, wskazać	Wiadomości	A. Zapamiętanie wiadomości
Rozumienie	Uczeń potrafi: opisać, streścić, wyjaśnić, porównać, wytłumaczyć, podać przykład, zademonstrować, zilustrować, rozróżnić		B. Zrozumienie wiadomości
Zastosowanie	Uczeń posłuży się wiadomościami w praktyce: narysuje schemat, wykona doświadczenie, zastosuje, użyje, wybierze właściwy zestaw (np. do doświadczenia), porówna, sklasyfikuje, scharakteryzuje, zmierzy, określi, wykreśli, zastosuje		
Analiza	Uczeń określi związki między..., tzn.: rozpozna zasadę klasyfikacji, wyciągnie wniosek, zanalizuje, wykryje, udowodni	Umiejętności	C. Stosowanie wiadomości w sytuacjach typowych
Synteza	Uczeń zbierze w całość informacje: uogólni wnioski, przewidzi skutki		D. Stosowanie wiadomości w sytuacjach problemowych
Ocena	Uczeń potrafi zastosować kryteria do oceny czegoś: oceni, osądzi, znajdzie błędy, uporządkuje według określonego kryterium		

Opis założonych osiągnięć ucznia:

Na ocenę dopuszczającą i dostateczną uczeń powinien opanować wymagania podstawowe, na ocenę dobrą i bardzo dobrą wymagania ponadpodstawowe. Na ocenę celującą uczeń dodatkowo powinien wykazać osiągnięcia w konkursach lub olimpiadach chemicznych.

Osiągnięcia podstawowe Uczeń:	Osiągnięcia ponadpodstawowe Uczeń:
Rodzaje i przemiany materii	
<ul style="list-style-type: none"> wymienia powtarzające się elementy podręcznika i wskazuje rolę, jaką odgrywają; 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje inne przykładowe źródła wiedzy; odnajduje Portal Ucznia w serwisie chemia.zamkor.pl i wymienia kategorie, według których gromadzone są tam materiały dla ucznia;
<ul style="list-style-type: none"> wskazuje w swoim najbliższym otoczeniu produkty przemysłu chemicznego; 	<ul style="list-style-type: none"> na podstawie umieszczonych na opakowaniach oznaczeń wskazuje substancje niebezpieczne w swoim otoczeniu;
<ul style="list-style-type: none"> wymienia różne dziedziny chemii oraz wskazuje przedmiot ich zainteresowań; 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia chemików polskiego pochodzenia, którzy wnieśli istotny wkład w rozwój chemii;
<ul style="list-style-type: none"> wymienia najważniejsze zasady, których należy przestrzegać na lekcjach chemii; 	<ul style="list-style-type: none"> interpretuje podstawowe piktogramy umieszczane na opakowaniach; opisuje zasady postępowania w razie nieprzewidzianych zdarzeń mających miejsce w pracowni chemicznej;
<ul style="list-style-type: none"> podaje nazwy najczęściej używanych sprzętów i szkła laboratoryjnego, wskazuje ich zastosowanie; wykonuje proste czynności laboratoryjne: przelewanie cieczy, ogrzewanie w probówce i zlewce, sączenie. 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje eksperymenty chemiczne, rysuje proste schematy, formułuje obserwacje; interpretuje proste schematy doświadczeń chemicznych.
<ul style="list-style-type: none"> obserwuje mieszanie się substancji; opisuje ziarnistą budowę materii; planuje doświadczenia potwierdzające ziarnistość materii; 	<ul style="list-style-type: none"> tłumaczy, na czym polegają zjawiska: dyfuzji, rozpuszczania, mieszania, zmiany stanu skupienia; projektuje doświadczenia pokazujące różną szybkość procesu dyfuzji; wyjaśnia, jaki wpływ na szybkość procesu dyfuzji ma stan skupienia stykających się ciał;

<p style="text-align: center;">Osiągnięcia podstawowe</p> <p style="text-align: center;">Uczeń:</p>	<p style="text-align: center;">Osiągnięcia ponadpodstawowe</p> <p style="text-align: center;">Uczeń:</p>
<ul style="list-style-type: none"> • opisuje właściwości substancji będących głównymi składnikami stosowanych na co dzień produktów, np. soli kamiennej, cukru, mąki, wody, miedzi, żelaza; • wykonuje, na podstawie opisu, doświadczenia, w których bada właściwości wybranych substancji; 	<ul style="list-style-type: none"> • projektuje i wykonuje doświadczenia, w których bada właściwości wybranych substancji; • porównuje właściwości różnych substancji;
<ul style="list-style-type: none"> • odczytuje z układu okresowego lub tablic chemicznych gęstość, temperaturę topnienia i wrzenia wskazanych substancji; 	<ul style="list-style-type: none"> • analizuje i porównuje odczytane z układu okresowego lub tablic chemicznych informacje na temat właściwości fizycznych różnych substancji;
<ul style="list-style-type: none"> • przeprowadza obliczenia z wykorzystaniem pojęć: masa, gęstość i objętość; 	<ul style="list-style-type: none"> • dokonuje pomiarów objętości, masy lub odczytuje informacje z rysunku lub zdjęcia oraz wykonuje obliczenia z wykorzystaniem pojęć: masa, gęstość i objętość;
<ul style="list-style-type: none"> • posługuje się pojęciami: substancja prosta (pierwiastek chemiczny) oraz substancja złożona (związek chemiczny); • podaje przykłady pierwiastków – metali i niemetali oraz związków chemicznych; • podaje wspólne właściwości metali; • porównuje właściwości metali i niemetali; • posługuje się symbolami pierwiastków: H, O, N, Cl, S, C, P, Si, Na, K, Ca, Mg, Fe, Zn, Cu, Al, Pb, Sn, Ag, Hg; • podaje wzory chemiczne związków: CO₂, H₂O, NaCl; • wymienia molekuly, z których zbudowane są pierwiastki i związki chemiczne; • wymienia niemetale, które w warunkach normalnych występują w postaci cząsteczkowej; 	<ul style="list-style-type: none"> • odróżnia metale od niemetali na podstawie ich właściwości, klasyfikuje pierwiastki jako metale i niemetale; • podaje kryterium podziału substancji; • wyjaśnia różnicę pomiędzy pierwiastkiem a związkiem chemicznym; • podaje przykłady związków chemicznych, zarówno tych zbudowanych z cząsteczek, jak i zbudowanych z jonów; • tłumaczy, skąd pochodzą symbole pierwiastków chemicznych, podaje przykłady; • zapisuje wzory sumaryczne pierwiastków występujących w postaci cząsteczkowej;
<ul style="list-style-type: none"> • opisuje różnice w przebiegu zjawiska fizycznego i reakcji chemicznej; • podaje przykłady zjawisk fizycznych i reakcji chemicznych zachodzących w otoczeniu człowieka; 	<ul style="list-style-type: none"> • planuje i wykonuje doświadczenia ilustrujące zjawisko fizyczne i reakcję chemiczną;
<ul style="list-style-type: none"> • definiuje pojęcie mieszaniny chemicznej; • odróżnia mieszaninę jednorodną od niejednorodnej; • wymienia przykłady mieszanin jednorodnych i niejednorodnych; • opisuje cechy mieszanin jednorodnych i niejednorodnych; 	<ul style="list-style-type: none"> • podaje kryteria podziału mieszanin; • wskazuje te różnice między właściwościami fizycznymi składników mieszaniny, które umożliwiają ich rozdzielenie; • wyjaśnia, w jaki sposób skład mieszaniny wpływa na jej właściwości;

Osiągnięcia podstawowe Uczeń:	Osiągnięcia ponadpodstawowe Uczeń:
<ul style="list-style-type: none"> opisuje proste metody rozdziału mieszanin; sporządza mieszaniny i rozdziela je na składniki (np. wody i piasku, wody i soli kamiennej, kredy i soli kamiennej, siarki i opiłków; żelaza, wody i oleju jadalnego, wody i atramentu). 	<ul style="list-style-type: none"> porównuje mieszaniny i związki chemiczne (sposób otrzymywania, rozdziału, skład jakościowy, ilościowy, zachowywanie właściwości składników); przewiduje właściwości stopu na podstawie właściwości jego składników.
Budowa materii	
<ul style="list-style-type: none"> zdaje sobie sprawę, że poglądy na temat budowy materii zmieniały się na przestrzeni dziejów; 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje, w jaki sposób zmieniały się poglądy na temat budowy materii, w sposób chronologiczny podaje nazwiska uczonych, którzy przyczynili się do tego rozwoju;
<ul style="list-style-type: none"> odczytuje z układu okresowego podstawowe informacje o pierwiastkach (symbol, nazwę, liczbę atomową, masę atomową, rodzaj pierwiastka – metal lub niemetal); 	<ul style="list-style-type: none"> przelicza masę atomową wyrażoną w atomowych jednostkach masy (u) na gramy, wyniki podaje w notacji wykładniczej;
<ul style="list-style-type: none"> opisuje i charakteryzuje skład atomu (jądro: protony i neutrony, elektrony); 	<ul style="list-style-type: none"> zdaje sobie sprawę, że protony i neutrony nie są najmniejszymi cząstkami materii, że nie należy nazywać ich cząstkami elementarnymi; wymienia oddziaływania utrzymujące atom w całości;
<ul style="list-style-type: none"> ustala liczbę protonów, elektronów i neutronów w atomie danego pierwiastka, gdy dane są liczby atomowa i masowa; zapisuje symbolicznie informacje na temat budowy atomu w postaci ${}^A_Z\text{E}$; interpretuje zapis ${}^A_Z\text{E}$; 	
<ul style="list-style-type: none"> definiuje elektrony walencyjne; wskazuje liczbę elektronów walencyjnych dla pierwiastków grup: 1, 2, 13–18; 	
<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia związek pomiędzy podobieństwem właściwości pierwiastków zapisanych w tej samej grupie układu okresowego a budową atomów i liczbą elektronów walencyjnych; 	<ul style="list-style-type: none"> porównuje aktywność chemiczną pierwiastków należących do tej samej grupy na przykładzie litowców i fluorowców oraz należących do tego samego okresu na przykładzie okresu trzeciego;
<ul style="list-style-type: none"> definiuje pojęcie izotopu; 	<ul style="list-style-type: none"> podaje przykłady pierwiastków posiadających odmiany izotopowe;
<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia różnice w budowie atomów izotopów wodoru; 	<ul style="list-style-type: none"> określa skład jądra atomowego izotopu opisanego liczbami: atomową i masową;

Osiągnięcia podstawowe Uczeń:	Osiągnięcia ponadpodstawowe Uczeń:
<ul style="list-style-type: none"> wymienia dziedziny życia, w których izotopy znalazły zastosowanie; 	<ul style="list-style-type: none"> określa znaczenie badań Marii Skłodowskiej-Curie dla rozwoju wiedzy na temat zjawiska promieniotwórczości; wyjaśnia zjawiska promieniotwórczości naturalnej i sztucznej; rozdziela rodzaje promieniowania; omawia sposoby wykorzystywania zjawiska promieniotwórczości; opisuje wpływ pierwiastków promieniotwórczych na organizmy żywe; zapisuje równania rozpadu α i β^-;
<ul style="list-style-type: none"> definiuje pojęcie masy atomowej (średnia mas atomów danego pierwiastka z uwzględnieniem jego składu izotopowego). 	<ul style="list-style-type: none"> oblicza masę atomową wskazanego pierwiastka na podstawie liczb masowych i zawartości procentowej w przyrodzie trwałych izotopów; oblicza zawartość procentową izotopów w przyrodzie na podstawie masy atomowej pierwiastka i liczb masowych trwałych izotopów.
Wiązania i reakcje chemiczne	
<ul style="list-style-type: none"> definiuje pojęcie jonów; opisuje, jak powstają jony; zapisuje elektronowo mechanizm powstawania jonów na przykładzie Na, Mg, Al, Cl, S; opisuje powstawanie wiązania jonowego; 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia różnice pomiędzy molekułami: atomem, cząsteczką, jonem: kationem i anionem; ilustruje graficznie powstawanie wiązań jonowych;
<ul style="list-style-type: none"> opisuje, czym różni się atom od cząsteczki; interpretuje zapisy H_2, $2H$, $2H_2$ itp.; opisuje rolę elektronów walencyjnych w łączeniu się atomów; na przykładzie cząsteczek H_2, Cl_2, N_2, CO_2, H_2O, HCl, NH_3 opisuje powstawanie wiązań atomowych (kwalencyjnych), zapisuje wzory sumaryczne i strukturalne tych cząsteczek; 	<ul style="list-style-type: none"> przewiduje rodzaj wiązania pomiędzy atomami; ilustruje graficznie powstawanie wiązań kwalencyjnych; odróżnia wzory elektronowe, kreskowe, strukturalne; wskazuje związki, w których występuje wiązanie kwalencyjne spolaryzowane;
<ul style="list-style-type: none"> porównuje właściwości związków kwalencyjnych i jonowych (stan skupienia, rozpuszczalność w wodzie, temperatury topnienia i wrzenia); 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, w jaki sposób polaryzacja wiązania wpływa na właściwości związku; przewiduje właściwości związku na podstawie rodzaju wiązań i weryfikuje przewidywania, korzystając z różnorodnych źródeł wiedzy;

Osiągnięcia podstawowe Uczeń:	Osiągnięcia ponadpodstawowe Uczeń:
<ul style="list-style-type: none"> definiuje pojęcie wartościowości jako liczby wiązań, które tworzy atom, łącząc się z atomami innych pierwiastków; odczytuje z układu okresowego wartościowość maksymalną dla pierwiastków grup 1., 2., 13., 14., 15., 16. i 17. (względem tlenu i wodoru); 	
<ul style="list-style-type: none"> rysuje wzór strukturalny cząsteczki związku dwupierwiastkowego (o wiązaniach kowalencyjnych) o znanych wartościowościach pierwiastków; na przykładzie tlenków dla prostych związków dwupierwiastkowych ustala: nazwę na podstawie wzoru sumarycznego, wzór sumaryczny na podstawie nazwy, wzór sumaryczny na podstawie wartościowości; 	<ul style="list-style-type: none"> ustala wzory sumaryczne chlorków i siarczków oraz strukturalne związków kowalencyjnych; wyjaśnia, dlaczego nie we wszystkich przypadkach związków może rysować wzory strukturalne;
<ul style="list-style-type: none"> oblicza masy cząsteczkowe prostych związków chemicznych, dokonuje prostych obliczeń związanych z zastosowaniem prawa stałości składu. 	<ul style="list-style-type: none"> wykonuje różnorodne obliczenia, np. pozwalające ustalać wzory sumaryczne związków o podanym stosunku masowym, wyznacza indeksy stechiometryczne dla związków o znanej masie atomowej itp.
<ul style="list-style-type: none"> obserwuje doświadczenia, z pomocą formułuje obserwacje i wnioski; definiuje pojęcia: reakcje egzoenergetyczne i reakcje endoenergetyczne; 	<ul style="list-style-type: none"> samodzielnie formułuje obserwacje i wnioski; wskazuje reakcje egzoenergetyczne i endoenergetyczne w swoim otoczeniu;
<ul style="list-style-type: none"> zapisuje proste równania reakcji na podstawie zapisu słownego; wskazuje substraty i produkty, określa typ reakcji; 	<ul style="list-style-type: none"> zapisuje równania reakcji o większym stopniu trudności;
<ul style="list-style-type: none"> opisuje, na czym polega reakcja syntezy, analizy i wymiany; 	<ul style="list-style-type: none"> podaje przykłady różnych typów reakcji;
<ul style="list-style-type: none"> dobiera współczynniki w równaniach reakcji chemicznych; 	<ul style="list-style-type: none"> rozwiązuje chemograpy;
<ul style="list-style-type: none"> dokonuje prostych obliczeń związanych z zastosowaniem prawa zachowania masy. 	<ul style="list-style-type: none"> korzystając z proporcji, wykonuje obliczenia dotyczące równań reakcji.
Gazy	
<ul style="list-style-type: none"> wykonuje lub obserwuje doświadczenie potwierdzające, że powietrze jest mieszaniną; opisuje, na czym polega powstawanie dziury ozonowej; opisuje skład i właściwości powietrza; wymienia źródła, rodzaje i skutki zanieczyszczeń powietrza; 	<ul style="list-style-type: none"> projektuje doświadczenia potwierdzające skład powietrza; opisuje rolę atmosfery ziemskiej; wskazuje i porównuje źródła i wielkość emisji zanieczyszczeń do atmosfery; przewiduje skutki działalności człowieka i opisuje przewidywane zmiany atmosfery;

Osiągnięcia podstawowe Uczeń:	Osiągnięcia ponadpodstawowe Uczeń:
	<ul style="list-style-type: none"> • analizuje dane statystyczne dotyczące emisji i obecności szkodliwych substancji w atmosferze; • wyciąga wnioski na podstawie przeanalizowanych danych; • projektuje działania na rzecz ochrony atmosfery; • proponuje sposoby zapobiegania powiększaniu się dziury ozonowej;
<ul style="list-style-type: none"> • odczytuje z układu okresowego i innych źródeł informacje o azocie, helu, argonie, tlenie i wodrze; • opisuje właściwości fizyczne i chemiczne azotu, tlenu, wodoru, tlenku węgla(IV); • pisze równania reakcji otrzymywania: tlenu, wodoru i tlenku węgla(IV) (np. rozkład wody pod wpływem prądu elektrycznego, spalanie węgla); • planuje i wykonuje doświadczenie pozwalające wykryć CO₂ w powietrzu wydychanym z płuc; • opisuje obieg tlenu i wody w przyrodzie; • wyjaśnia, dlaczego gazy szlachetne są bardzo mało aktywne chemicznie; wymienia ich zastosowanie; 	<ul style="list-style-type: none"> • na podstawie mas atomowych helowców i mas cząsteczkowych innych składników powietrza przewiduje różnice w gęstości składników powietrza w stosunku do powietrza; • planuje i/lub wykonuje doświadczenia dotyczące badania właściwości wymienionych gazów; • porównuje właściwości poznanych gazów; • projektuje doświadczenia pozwalające wykryć tlen, wodór, tlenek węgla(IV); • opisuje obieg azotu w przyrodzie; • opisuje właściwości gazów powstających w procesach gnilnych; • na podstawie właściwości proponuje sposób odbierania gazów; • tłumaczy na przykładach zależności pomiędzy właściwościami substancji a jej zastosowaniem;
<ul style="list-style-type: none"> • opisuje proces rdzewienia żelaza, wymienia jego przyczyny; • proponuje sposoby zabezpieczania przed rdzewieniem produktów zawierających w swoim składzie żelazo; 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje czynniki przyspieszające proces rdzewienia; • projektuje doświadczenia pozwalające ocenić wpływ wilgoci w powietrzu na przebieg korozji; • porównuje skuteczność różnych sposobów zabezpieczania żelaza i jego stopów przed rdzewieniem; • opisuje i porównuje proces pasywacji i patynowania oraz wskazuje metale, których te procesy dotyczą;
<ul style="list-style-type: none"> • wymienia zastosowanie tlenków wapnia, żelaza, glinu; • wskazuje sposób pozyskiwania tych tlenków z zasobów naturalnych; 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia i opisuje najbardziej rozpowszechnione tlenki w przyrodzie;
<ul style="list-style-type: none"> • ustala wzory sumaryczne tlenków i podaje ich nazwy; 	<ul style="list-style-type: none"> • porównuje zawartość procentową np. węgla w tlenkach węgla(II) i (IV);

<p style="text-align: center;">Osiągnięcia podstawowe</p> <p style="text-align: center;">Uczeń:</p>	<p style="text-align: center;">Osiągnięcia ponadpodstawowe</p> <p style="text-align: center;">Uczeń:</p>
<ul style="list-style-type: none"> • oblicza masy cząsteczkowe tlenków; • wykonuje proste obliczenia wykorzystujące prawo stałości składu; • dokonuje prostych obliczeń związanych z prawem zachowania masy. 	<ul style="list-style-type: none"> • korzystając z proporcji, wykonuje obliczenia na podstawie ilościowej interpretacji równań reakcji; • oblicza wartość masy atomowej pierwiastków, np. azotu, tlenu, na podstawie zawartości procentowej izotopów w przyrodzie, • na podstawie wartości masy atomowej oraz liczb masowych izotopów przewiduje, którego z izotopów w przyrodzie jest najwięcej.
<p>Woda i roztwory wodne</p>	
<ul style="list-style-type: none"> • opisuje obieg wody w przyrodzie; • podaje nazwy procesów fizycznych zachodzących podczas zmiany stanu skupienia wody; • opisuje wpływ działalności człowieka na zanieczyszczenie wód; • wskazuje punkt poboru wody dla najbliższej mu okolicy, stację uzdatniania wody i oczyszczalnię ścieków; • wymienia etapy oczyszczania ścieków; 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje różnice pomiędzy wodą destylowaną, wodociągową i mineralną; • wyjaśnia, jaką rolę spełnia woda w życiu organizmów żywych, rolnictwie i procesach produkcyjnych; • analizuje zużycie wody w swoim domu i proponuje sposoby racjonalnego nią gospodarowania; • wskazuje, co należy zrobić, aby poprawić czystość wód naturalnych w najbliższym otoczeniu; • wymienia i charakteryzuje klasy czystości wody;
<ul style="list-style-type: none"> • opisuje budowę cząsteczki wody; • bada zdolność do rozpuszczania się różnych substancji w wodzie; • podaje przykłady substancji, które rozpuszczają się w wodzie, tworząc roztwory właściwe; • podaje przykłady substancji, które nie rozpuszczają się w wodzie, tworząc koloidy i zawiesiny; • wymienia czynniki wpływające na szybkość rozpuszczania substancji stałych w wodzie; 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, dlaczego woda dla jednych substancji jest rozpuszczalnikiem a dla innych nie; • planuje i wykonuje doświadczenia wykazujące wpływ różnych czynników na szybkość rozpuszczania substancji stałych w wodzie; • opisuje, w jaki sposób można odróżnić roztwory właściwe o koloidów;
<ul style="list-style-type: none"> • definiuje wielkość fizyczną – rozpuszczalność; podaje jednostkę, w jakiej jest wyrażona, oraz parametry (temperaturę i ciśnienie dla gazów, temperaturę dla substancji stałych i ciekłych); • rysuje i interpretuje krzywe rozpuszczalności; 	<ul style="list-style-type: none"> • porównuje zależności rozpuszczalności ciał stałych i gazowych od temperatury; • wyjaśnia, w jaki sposób z roztworu nasyconego można otrzymać roztwór nienasycony i odwrotnie; • wykonuje obliczenia dotyczące ilości substancji, jaka może się wytrącić po oziębieniu

<p style="text-align: center;">Osiągnięcia podstawowe</p> <p style="text-align: center;">Uczeń:</p>	<p style="text-align: center;">Osiągnięcia ponadpodstawowe</p> <p style="text-align: center;">Uczeń:</p>
<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje roztwór nasycony, nienasycony i przesycony, wskazuje odpowiadające im na wykresie rozpuszczalności punkty; • wykonuje proste obliczenia dotyczące ilości substancji, jaką można rozpuścić w określonej ilości wody we wskazanej temperaturze; 	<p>roztworu nasyconego;</p>
<ul style="list-style-type: none"> • wymienia wielkości charakteryzujące roztwór oraz podaje ich symboliczne oznaczenie; • interpretuje treść zadania: odczytuje i zapisuje podane i szukane wielkości; • rozwiązuje proste zadania polegające na wyznaczeniu jednej z wielkości m_s, m_r, m_{rozp} lub c_p, mając pozostałe dane; • oblicza stężenie procentowe roztworu nasyconego w danej temperaturze (z wykorzystaniem wykresu rozpuszczalności); • wyjaśnia, na czym polega proces rozcieńczania i zateżniania roztworu. 	<ul style="list-style-type: none"> • oblicza stężenie procentowe roztworu powstałego w wyniku rozcieńczenia lub zateżenia roztworu; • posługuje się pojęciem gęstości rozpuszczalnika lub roztworu w celu wyznaczenia masy rozpuszczalnika lub masy roztworu; • oblicza stężenie procentowe roztworu powstałego w wyniku zmieszania określonych ilości roztworów o znanym stężeniu; • oblicza rozpuszczalność substancji w danej temperaturze, znając stężenie procentowe jej roztworu nasyconego w tej temperaturze.

Nauczyciele chemii w klasach I: Agnieszka Widzińska, Katarzyna Lipska